

ГРИЖАТА ЗА
ПРИРОДАТА
Е ГРИЖА
ЗА СЕБЕ

Годишен
Извештај
2024

МАКЕДОНСКО
ЕКОЛОШКО
ДРУШТВО

2021

Обраќање	3
Зелена комуна Белица	4
Шар Планина	5
Белите штркови	6
Зимски цензус на водни птици	8
Balkan Detox Life	10
Балканскиот рис	11
Кафеавата мечка	13
Буковиќ нов живот на шумите	15
Natura 2000	16
Мрежа за искуствено учење	17
Синергија за природата - Преспа	18
Vevchani Green	21
Едукативни активности и нови соработки	22
Јавни политики, Организациски развој	23
Членство во меѓународни организации	24
МЕД во фокус, Социјални мрежи	25
Силата на МЕД	27
Финансии	28
Нашите соработници, партнери, поддржувачи	30
Имресум	31

Еколошка едукација во Преспа

Содржина

Година на раст, предизвици и заеднички успеси

Ја движиме промената со знаење, партнерства и конкретни чекори – за природата да остане наш заеднички приоритет.

Почитувани членови, партнери и поддржувачи,

Дозволете ми да ви се обратам со мое кратко видување за нашата работа во изминатата 2024 година, која, иако не беше едноставна, донесе многу значајни резултати, научени лекции и искуства. Беше година на предизвици и на нови можности, но исто така и на значителен напредок за нашата организација.

Во изминатата 2024 година, иако полна со предизвици, постигнавме значајни резултати и научивме важни лекции. Завршивме неколку долгогодишни проекти кои ќе имаат големо влијание на заштитата на природата во Македонија и Балканот.

Истакнуваме вклучување на балканскиот рис во Бонската конвенција, пребројување на штрковите по 10 години, истражувања на водоземците и влекачите во преспанскиот регион, петгодишен циклус за управување со влажните ливади во ПП Езерани и други значајни активности.

Фокусирани бевме и на идентификација на нови подрачја за заштита во мрежата Натура 2000, како и на прекуграничниот проект за кафеавата мечка и едукативните активности преку Мрежата за искуствено учење.

Од друга страна, нашето внимание беше насочено и на обезбедување нови финансиски средства преку поднесување бројни апликации за нови проекти и продолжување на постоечките иницијативи.

Поттикнати од европските и светските цели за заштита на биодиверзитетот, започнавме да ги поставуваме основите за стратегијата на МЕД до 2030 година, со што планираме активно да придонесеме кон глобалните заложби за зачувување на природните ресурси.

МЕД продолжи да се развива и да ја проширува својата мрежа, како преку потпишувањето на нови меморандуми за соработка со значајни институции како Народниот правобранител и ЈП „Јасен“, така и преку зголемување на ангажманот со меѓународните организации BirdLife и IUCN. Особено важно беше и поттикнувањето на јакнењето на капацитетите на нашите вработени.

Би сакала да изразам најдлабока благодарност до нашите соработници, членови и донатори за нивната постојана поддршка во текот на минатата година. Вашата посветеност беше клучна за напредувањето на нашата мисија за зачувување на природата во нашата земја. Се надевам дека ќе продолжиме да заеднички да планираме и спроведуваме различни активности, и дека секој од нас ќе има можност да даде свој придонес кон заштитата на природата, бидејќи на крајот тоа е најважниот приоритет – да ја зачуваме природата и нашето наследство за идните генерации.

Со почит,
Робертина Брајаноска
Извршна директорка на Македонското еколошко друштво

ЗАВРШЕН НАСТАН НА

Во село Белица, Кичево, со свечен настан беше заокружен проектот „**Зелена комуна Белица**“, кој претставува успешен модел за одржлив развој на руралните заедници. Настанот беше вистинска прослава на природата, традицијата и заедничкиот труд – посетителите уживаа во локалната кујна, вкусувајќи традиционални јадења, а атмосферата беше дополнително збогатена со носии карактеристични за регионот.

Робертина Брајаноска - Координатор на проектот и извршна директорка на МЕД

Иако проектот за воспоставување зелена комуна Белица заврши на почеток на 2024 со одлично организиран завршен настан истиот поттична промена кај локалните заедници од соседните села, се формира мрежа на рурални заедници долж Беличка и Церска река кои ги идентификуваа приоритетните проблеми со кои се соочуваат (особено поврзани со отпадот, водоводната и електричната мрежа, напуштањето на селата) итн. Од друга страна, вредностите (природни и културни) кои ги поседува регионот и нуди можности за заеднички проекти насочени кон зачувување на животната средина и биодиверзитетот, користење на обновливи извори на енергија, промовирање на регионот за различни форми на екотуризам и поттикнување враќање на луѓето во селата на Илинска Планина (важен коридор за движење на крупните сверови како што се балканскиот рис, мечката, волкот)“ **потенцира Робертина Брајаноска.**

Настанот беше дел од грантовата шема „**Граѓанските организации во акција за климатските промени**“, која има за цел зајакнување на улогата на граѓанските организации во справувањето со климатските предизвици.

Шведската амбасадорка, **Ами Ларсон Јаим** која присуствуваше на настанот, изрази восхит за оваа иницијатива: Ова е инспиративен пример за тоа како локалните заедници можат да создадат самоодржливи решенија. Прекрасно е да се види како традицијата, еко-туризмот и климатската отпорност се спојуваат во овој проект.

„Белица, првата зелена комуна во земјава, има визија да стане енергетски независна преку поставување фотоволтаици и обновување на старите објекти, со цел да ги врати младите на напуштените имоти и да поттикне одржлив рурален развој“, изјави **Раде Момировски**, од Здружението за развој на Белица.

ШАР

ПЛАНИНА

Зајакнување на младите за одржлив туризам и подигнување на јавната свест за Европскиот зелен појас.

Фросина Пандурска-Драмиќанин
Координатор на проектот

Младите во регионот имаат интерес за одржлив туризам и заштита на природата потребно е да се вклучуваат во иницијативи кои ќе ги инспирираат да останат во регионот.

ОПИС НА ПРОЕКТОТ

Годинава на Шар Планина се реализираа два прекугранични проекти со фокус на зајакнување на капацитетите на младите за одржлив туризам и подигнување на јавната свест за Европскиот зелен појас. Во соработка со Националниот парк Шар Планина, активно беше вклучено локалното население од 7 до 77 год.

РЕЗУЛТАТИ

Преку интервјуа со клучни чинители добивме подлабоко разбирање за влијанието на проектите врз локалните заедници и природната заштита. Ја подигнавме јавната свест за одржливиот туризам, а локалното население се информираше за активностите на Националниот парк Шар Планина.

РАБОТА СО ЗАЕДНИЦИТЕ

Во проектните активности беа вклучени над 120 учесници во руралните форуми, 250 деца добија едукација за балканскиот рис, а 20 млади од Македонија и Косово беа обучени за развој на мал бизнис во областа на одржливиот туризам. Над 700 луѓе присуствуваа на настаните за Европскиот зелен појас.

ПРЕДИЗВИЦИ И НАУЧЕНИ ЛЕКЦИИ

Голем предизвик беше одржувањето на континуирано учество на младите во три последователни обуки. Анализата покажа дека модел-проектите од 2023 година може да се реплицираат и во други планински региони.

Прекуграничниот проект Бестбелт ја зајакна соработката меѓу Пријателите на Шара и локалната акциона група ЛАГ Шари од Косово.

Белите штркови – природни чувари и показатели на здрав екосистем

Проектот „Попис на белите штркови“ е национална иницијатива спроведена во 2024 година, која има за цел да ги следи и документира популацијата на белите штркови (*Ciconia ciconia*) во Македонија. Овој попис е дел од рамката на 8-миот Европски попис на белите штркови и се спроведува со цел да се прифатат мерки за зачувување и управување со видот, кој служи како важен еколошки индикатор на здравјето на природата и земјоделските екосистеми.

Славе Накев
Асистент на проект

➤ РЕЗУЛТАТИ

При спроведената систематска евиденција, забележани се **1,765 гнезда**, од кои **1,388 се активни**, што укажува на зголемување на популацијата и успешност во гнездечката активност во последната деценија. Истражувањето исто така откри регионални разлики, идентификувајќи клучни области за гнездење, како **Пелагонија, Овче Поле** и други рурални агломерации, што овозможува подобро насочување на локалните мерки за зачувување.

➤ ЦЕЛИ

Овој проект има за цел **мониторинг** и оценување на популацијата на белите штркови за идентификување на трендовите и потенцијалните закани. Се преземаат **заштитни мерки**, како поставување заштитни платформи и намалување на негативното влијание од урбанизацијата. Истовремено, се работи на **поттикнување на еколошката** свест преку образовни кампањи и активности. Собраните податоци придонесуваат за поддршка на **конзервациските политики**, овозможувајќи научно-информирано управување со природата. Проектот ја потврдува успешноста на локалните напори и служи како основа за усовршување на заштитните мерки на национално и европско ниво.

➤ ВКЛУЧУВАЊЕ НА ЗАЕДНИЦАТА

Вклучување на заедницата е клучен аспект на проектот, при што волонтери и локалното население активно учествуваат во процесот на попис и мониторинг. Ова не само што обезбедува прецизни податоци, туку и значително ја зголемува свеста за значењето на заштитата на животната средина. Дополнително, поддршката на конзервациските активности се засилува преку примена на современи технолошки решенија, како што е Националниот портал за птици (www.ptici.mk), кој овозможува следење на гнездата во реално време. Оваа дигитална алатка го подобрува процесот на одлучување во областа на природната заштита, овозможувајќи навремени и ефективни мерки за зачувување на видовите и нивните живеалишта.

Зголемена популација на белите штркови во последната **деценија**

► КЛУЧНИ БРОЈКИ ОД ПОПИСОТ НА БЕЛИТЕ ШТРКОВИ

1.765 гнезда – Во Македонија беа евидентирани вкупно 1.765 гнезда на бели штркови, од кои 1.388 се активни.

3.934 младенчиња – Во 2024 година беа изведени 3.934 новоизведени штркчиња, што е позитивен знак за размножувањето.

Посебно охрабрувачки е фактот дека во 2024 година се изведени 3.934 нови штркчиња. Овој успех е резултат на поволните услови во природата, но и на континуираните напори за заштита на нивните живеалишта.

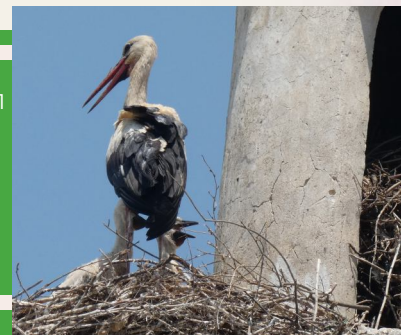

МАКЕДОНСКИОТ ПРИДОНЕС ВО ЕВРОПСКИОТ ПОПИС НА ШТРКОВИ

Македонија учествува во 8-от Европски цензус на штркови, кој опфаќа над 30 земји, придонесувајќи со вредни податоци за научниците и еколозите во мониторингот и заштитата на овој вид.

Белите штркови освен што се симбол на среќа, туку се и важен показател за здравјето на природата. Нивното присуство сведочи за чиста и богата животна средина, а нивната иднина зависи од тоа како ќе ја негуваме.

“Завршувањето на проектот за попис на белите штркови е важен чекор во нашите напори за заштита на природата. Овие податоци ни помагаат да ја разбереме состојбата на популацијата и да развиеме подобри стратегии за заштита на еко-системите. Благодарение на сите учесници, проектот ја поттикна еколошката свест и ќе продолжи да има позитивно влијание на природната заштита. Овој проект не само што ја потврдува успешноста на нашите локални напори, туку и дава клучни информации што ќе ја водат политиката за заштита на природата во иднина.”

ЗИМСКИ ЦЕНЗУС НА ВОДНИ ПТИЦИ

Данка Узунова
Координатор на проектот

► ЧУВАРИ НА ЕЗЕРСКИТЕ ХОРИЗОНТИ

Мониторинг на зимски популации на водни птици
Проектот ја следи состојбата на зимските популации на водни видови птици на територијата на Дојранско езеро и други локалитети низ Југоисточна Европа преку спроведување на зимскиот цензус на птици. Овој проект привлекува многу нови волонтери, кои развиваат потенцијал да станат идни истражувачи.

EuroBird Portal – граѓанска наука за птици

Овој проект овозможува собирање податоци за состојбата на птиците во Македонија преку платформа за граѓанска наука. Волонтери и граѓани внесуваат податоци за птиците што ги среќаваат во нивната околина, што придонесува кон европската база за следење на птиците и нивниот статус.

Илегално убивање на птици (ИКВ)

Проектот е дел од европска иницијатива за следење и спречување на нелегални активности врз птиците. Преку мониторинг, анализа на податоци и едукација на инспектори, се подигнува свеста за еколошкиот криминал и неговото влијание врз загрозените видови птици.

Работа со заедниците

Преку зимскиот цензус и другите мониторинг активности, нови волонтери добиваат можност за теренска обука и истражувања. Нивните искуства покажуваат дека директното набљудување на природата ја зајакнува нивната посветеност кон заштитата на птиците.

Еден волонтер вели: „Пред да се вклучам, не знаев колку е значајно секое забележување на птица – сега сум дел од нешто многу поголемо“.

Зимскиот попис не е само статистика – тој дава увид во промените на екосистемите. Фактори како климатските промени, загадувањето и човековите активности директно влијаат врз бројноста и дистрибуцијата на водните птици. „Овие податоци ни помагаат да разбереме како природата се менува каде треба да насочиме напори за заштита,“ вели Данка Узунова, орнитолог и координатор на мониторингот.

Зимскиот попис останува клучен индикатор за состојбата на природата, а неговото континуирано спроведување помага да се следат трендовите и да се преземат соодветни мерки за заштита на биодиверзитетот.

БРОЈКИТЕ ГОВОРАТ ЗА ЕКОСИСТЕМСКИТЕ ПРОМЕНИ

Овогодишниот зимски попис на водни птици во Македонија, кој се спроведува во рамките на меѓународниот мониторинг на зимско броење на птици, донесе значајни податоци за состојбата на популациите.

Според добиените резултати, на трите најголеми природни езера во земјата се регистрирани вкупно **21.789 индивидуи од околу 35 различни видови птици**

- > Преспанско Езеро: **6.133 единки, 18 видови**
- > Охридско Езеро: **11.140 единки, 25 видови**
- > Дојранско Езеро: **4.516 единки, 25 видови**

Како и претходните години, најбројни беа лиската (*Fulica atra*), цуцулестиот нуркач (*Podiceps cristatus*), езерскиот галеб (*Larus ridibundus*) и дивата патка (*Anas platyrhynchos*).

Но, годинава беа забележани и некои интересни и ретки видови:

- > Кадроглавиот пеликан (*Pelecanus crispus*) и белокрилата црнка (*Melanitta fusca*) на Охридско Езеро
- > Белиот нуркач (*Gavia arctica*) на Дојранско Езеро

Проектни резултати

Волонтерите го зајакнуваат мониторингот на зимските птици

Околу 15 волонтери редовно учествуваат на зимскиот цензус на птици, од кои дел веќе можат самостојно да спроведуваат мониторинг, што придонесува за зајакнување на истражувачката заедница во земјата.

Зајакната борба против еколошкиот криминал

Подигната е свеста за еколошки криминал кај над 30 инспектори и претставници на институции, кои сега имаат подобри алатки за борба против нелегалното убивање на птици.

Граѓанската наука во служба на птиците

Граѓанската наука за птици преку EuroBird Portal овозможи пополнување на значајни „дупки“ во податоците за птици во Македонија, правејќи ја земјата дел од пошироки европски анализи за зачувување на биодиверзитетот.

Омилена птица на Данка Узунова

Мојата омилена птица е Чурлиот. Иако не е класична водна птица, припаѓа на групата блатарки. Кај нас се среќава во песочни предели, остаток од поранешни реки или езера, каде што наоѓа совршено место за гнездење.

Balkan Detox Life

Пораст на белоглавиот мршојадец

BalkanDetox LIFE е регионален проект кој од 2020 година работи на зајакнување на националните капацитети и јавната свест за борба против труење на диви животни, со фокус на заштита на мршојадците на Балканот.

Арта Старова

Координатор на проектот

Горда сум што дел од оваа иницијатива е усвојувањето на Стандардната оперативна процедура за случаи на труење диви животни. Особено ме мотивира тимската работа со експерти од различни области кои заеднички придонесуваат за заштита на природата.

„Ние, научниците можеме да собираме податоци, да следиме движења, да креираме извештаи – но вистинската промена доаѓа кога тие податоци стануваат основа за конкретни законски решенија.

Овој проект ме научи дека науката мора да биде гласна, присутна и разбирлива за носителите на одлуки.

Само така можеме да обезбедиме трајна заштита на дивиот свет и вистински напредок во еколошките политики.“

Резултати и цели

Последните две години бројот на белоглавите мршојадци во Северна Македонија значително се зголеми, што е огромен успех за зачувување на видот. Целта е намалување на случаите на труење и усвојување на Националниот акциски план за заштита на диви животни.

Вклученост на заедницата

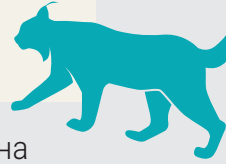
Проектот ги зајакна институционалните врски преку едукација на инспектори, ветеринари и правосудни органи за справување со труење на диви животни. Граѓаните играат клучна улога со активна поддршка и притисок кон институциите за построги еколошки политики.

И покрај тоа што во фолклорот и во цртаните филмови се претставени како страшни и негативни, сепак мршојадците се многу важни за екосистемот и затоа ги викаме чистачи на природата.

ГЕНЕТСКО ОБНОВУВАЊЕ И ЗАШТИТА НА БАЛКАНСКИОТ РИС

Програмата за заштита на балканскиот рис во седмата фаза вклучува генетско освежување и вклучување на релевантни политики за закрепнување на популацијата.

Диме Меловски
Координатор на проектот

Програмата за закрепнување на балканскиот рис е долгорочна иницијатива започната во 2006 година, насочена кон заштита и обновување на ова критично загрозено животно.

Во моменталната, фаза од имплементацијата, фокусот е ставен на истражување, мониторинг, едукација, вклучување на засегнатите страни и подобрување на политиките за заштита. Оваа фаза, која трае пет години, има за цел дополнително зајакнување на популацијата преку внесување нови единки за генетско освежување.

Горд сум што сум дел од оваа програма за заштита на рисот веќе 19 години. Почнав веднаш по завршувањето на факултетот, без ниту еден ден пауза.

Sebastian Kennerknecht

Клучни бројки за Балканскиот рис

80% од вкупната популација на балканскиот рис живее во Македонија.

Вкупно: 30-35 единки – главно во западниот дел (Маврово и околината).

Мал број рисови се присутни во Албанија и уште помалку во Косово.

Програмата за закрепнување започната во 2006 година е во својата 7-ма фаза.

Цел на тековната фаза: внесување нови единки за генетско освежување.

БАЛКАНСКИОТ РИС

➤ РАБОТА СО ЗАЕДНИЦИТЕ

Клучен дел од успехот е мрежата на соработници – ветеринари, новинари, љубители на природа и мештаните, како и ловџии, шумари и ловочувари од Западна Македонија кои активно учествуваат во мониторингот и теренските активности, зајакнувајќи ја довербата со локалните заедници.

➤ РЕЗУЛТАТИ

На меѓународно ниво, рисот е вклучен во Апендикс 1 на Бернската конвенција и во директивата за миграторни видови, што значи највисок степен на заштита и повеќе можности за поддршка.

Се работи и на официјално признавање на балканскиот рис како посебен подвид, со што ќе се зголеми неговата заштита и ресурси за негово зачувување. Проектот придонесува кон заштитата на биодиверзитетот, особено на балканскиот рис, кој е уникатен вид и национален симбол на Македонија. Зголемената свест и гордост кај граѓаните за присуството на рисот поттикнува поголема одговорност за негово зачувување како дел од нашата фауна.

➤ FUN FACTS

1. КАКО ГИ СЛЕДИМЕ РИСОВИТЕ?

Досега се фатени и обележани 14 риса, на кои им се поставени околувратници за следење на нивното движење.

2. ИМААТ ЛИ ИМИЊА?

Да! Оние што ги следиме добиваат лични имиња како Ристе, Марко, Нела, Маја, додека фотографираниите имаат кодни имиња (Б1, Б2, Б3...).

3. КОЛКУ ДОЛГО ЖИВЕАТ?

Во природата, рисовите живеат околу 10 години, а во заробеништво можат да достигнат до 20 години.

4. РИСОВИТЕ СЕ САМОТНИЦИ!

Тие не живеат во фамилии, туку како поединечни единки. Малите остануваат со мајката 11 месеци, по што започнуваат самостоен живот.

5. ЗОШТО МЛАДИТЕ РИСОВИ ТЕШКО ПРЕЖИВУВААТ?

Само 50% од младите рисови преживуваат до зрелост. Тие се ранливи на предатори како лисици додека мајката е отсутна во потрага по храна. Младите се подложни на болести доколку не се доволно нахранети.

ПРЕКУГРАНИЧНА СОРАБОТКА ЗА ЗАШТИТА НА КАФЕАВАТА МЕЧКА

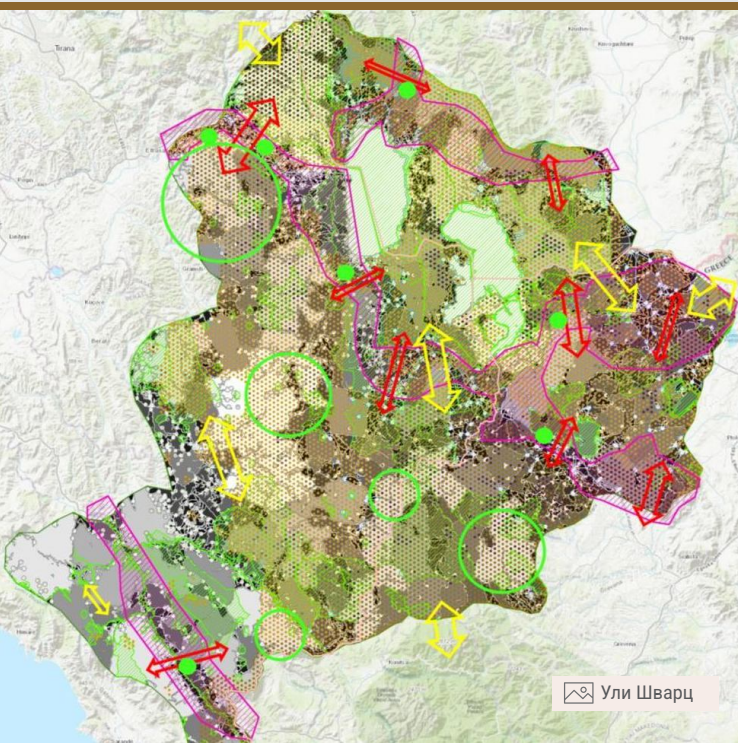
Ако сакаме вистинска заштита на кафеавата мечка и другите диви животни, потребно е во секој инфраструктурен проект да се планираат премини за животни. Без нив, ги загрозуваме природните движења на животинските популации и ја намалуваме нивната генетска разновидност.

Александар Стојанов - Координатор на проектот

ОПИС НА ПРОЕКТОТ

Македонското еколошко друштво (МЕД) продолжи со активностите за зачувување и одржливо управување со популацијата на кафеавата мечка во прекуграничниот регион помеѓу Северна Македонија, Албанија и Грција. Проектот има за цел да ја зајакне соработката меѓу овие три земји, овозможувајќи подобар мониторинг, обезбедување на поврзаноста на популацијата и намалување на конфликтите помеѓу мечките и луѓето.

ГИС АНАЛИЗА НА КОНФЛИКТНИ ЗОНИ И ПРИОРИТЕТНИ МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА НА ЕКОЛОШКИТЕ КОРИДОРИ НА МЕЧКИТЕ

Карта на сеопфатната ГИС анализа со прикажани конфликтни зони вдоль главните еколошки коридори и зоните каде што се потребни соодветни мерки за намалување на конфликтите (жолта стрелка - главните миграторни правци кои треба да се одржуваат; црвена стрелка - главните конфликтни оски од инфраструктурни проекти; отворен зелен круг - предлог подрачја за заштита; полн зелен круг - предлог на идни локални мерки, вклучително и зелени мостови)

СООДВЕТЕН ПРЕМИН ЗА ЖИВОТНИ ПОД АВТОПАТ

Александар Стојанов

Како дел од проектот за прекугранична заштита на кафеавата мечка, посебен акцент се става на потребата од соодветни премини за животни под автопатите. Овие премини се клучни за безбедно движење на мечките и другите диви животни, спречувајќи судири со возила и овозможувајќи природна поврзаност меѓу нивните живеалишта. Обезбедувањето на вакви структури е една од мерките за зачувување на биодиверзитетот и намалување на човеково-животинските конфликти.

► КЛУЧНИ РЕЗУЛТАТИ И АКТИВНОСТИ

Во рамки на проектот беа идентификувани критичните точки што ја попречуваат природната поврзаност на мечките, а истовремено се мапирани и регионите каде што треба да се преземат конкретни мерки за ублажување на овие проблеми. Посебно внимание беше посветено на синергијата со други проектни иницијативи како БЛРП и Балкан Детокс ЛАЈФ, со кои беа организирани заеднички активности насочени кон борба против еколошкиот криминал.

Во реализацијата на проектот активно беа вклучени четири заштитени подрачја:

Национален парк Пелистер

Национален парк Галичица

Споменик на природата Вевчански Извори

Парк на природата Езерани

► ПРЕДИЗВИЦИ И ПРИДОНЕС

Организирањето средби меѓу претставници на различни владини институции од три држави беше значителен предизвик, имајќи предвид дека институционалните системи и пристапи се разликуваат. Сепак, оваа соработка доведе до важни заклучоци за подобрување на управувањето со прекуграничната популација на мечката.

► ЦЕЛИ

Проектот, финансиран од Еуронатур (Euronatur), има долгорочна цел – создавање одржлив систем за заштита на мечките и нивните живеалишта преку заеднички напори на сите засегнати страни. Балансот помеѓу природата и човекот е можен, но бара континуирана посветеност и проактивност од сите нас.

Учесници на работилницата за криминал со дивиот свет

БУКОВИЌ

НОВ ЖИВОТ НА шумите

Иницијатива за пошумување и ревитализација на клучните живеалишта на балканскиот рис.

„Овој проект не е само за пошумување – тоа е чекор кон обнова на природната рамнотежа. Со зачувување на шумите, создаваме подобри услови за балканскиот рис и за сите видови што зависат од овие екосистеми.“

Сара Крстевска - Проектен асистент

“Најважно е што успеавме да изградиме мост меѓу науката и праксата, меѓу биолозите и шумарите, за денес заедно да можеме да работиме кон одржлива иднина.”
вели Сара Крстевска.

➤ ЦЕЛ НА ПРОЕКТОТ

Обнова на шумите за да се подобри живеалиштето на балканскиот рис, кој е критично загрозен вид. Регионот Буковиќ е избран бидејќи поврзува три заштитени подрачја: Националните паркови Маврово, Шара и заштитеното подрачје Јасен.

➤ РАБОТА СО ЛОКАЛНИТЕ ЗАЕДНИЦИ

Вклучени се околу 30 локални жители (сточари, ловци) за поддршка и информирање за значењето на проектот.

➤ ПРЕДИЗВИЦИ

- > Административни проблеми кои влијаеја на локацијата на активностите.
- > Неусогласеност меѓу експертските анализи и податоците на Национални шуми.
- > Недостаток на теренски активности поради проектната динамика.

➤ КЛУЧНИ АКТИВНОСТИ

- > Планирање на пошумување со автохтони видови (главно бела бука) во деградирани подрачја.
- > Голема национална работилница со 50 шумари, биолози и претставници од меѓународни организации за одржливо управување со шумите.

➤ РОАМ МЕТОДОЛОГИЈА

Користење на РОАМ методологијата (Restoration Opportunities Assessment Methodology) и процесот за ревитализација на шумски предели (Forest Landscape Restoration) за првпат во нашата држава, кои обезбедуваат еколошка функционалност во деградираните шумски предели.

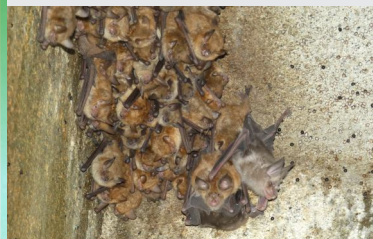
NATURA 2000 ПРИРОДНОТО БОГАТСТВО ВО ЕВРОПА

Создавање мрежа на
заштитени подрачја како
дел од европската визија
за одржлива иднина

Методија Велевски
Заменик директор на МЕД

ОПИС НА ПРОЕКТОТ

Проектот „Natura 2000“ е стратешка иницијатива за зачувување на биодиверзитетот во Северна Македонија, во согласност со европските директиви за природна заштита. Неговата цел е воспоставување на национална мрежа на заштитени подрачја како предуслов за пристапување во Европската Унија.

ЦЕЛИ

Идентификација на подрачја што ги исполнуваат критериумите за вклучување во мрежата Natura 2000. Проценка на состојбата на видовите и живеалиштата согласно европските директиви. Обезбедување научни податоци за ефикасно управување со природните ресурси. Поддршка на националните институции во процесот на прогласување и управување со подрачјата.

ПРЕДИЗВИЦИ

Отпорот кон прогласување на заштитени подрачја не е случаен – многумина не се доволно информирани и се плашат од промени. А без континуирана комуникација со локалните заедници, секој обид за заштита на природата станува само убаво срочен документ што собира прашина. Време е за јасни чекори, вистински дијалог и конкретни решенија!

КЛУЧНИ РЕЗУЛТАТИ

- > Идентификувани **35 потенцијални** подрачја за вклучување во мрежата.
- > Спроведени теренски истражувања за повеќе од **130 видови** птици и нивните живеалишта.
- > Првпат добиени популациски проценки за видови кои претходно не биле во фокусот на истражувањата.
- > Развиени препораки за управување со клучните заштитени зони.

Проектот 'Natura 2000' ни овозможи првпат да добиеме точни проценки за популациите на многу видови. Ова беше огромен тимски напор со повеќе од 100 дена теренска работа во некои од најнепристапните подрачја. Горди сме што поставивме темели за европски стандарди во заштитата на природата.

Овој проект е клучен чекор за долгорочна заштита на природата во Северна Македонија. И покрај предизвиците, постигнатите резултати ќе служат како основа за идни политики за биодиверзитет. Ова не е само законска обврска, туку и можност за подобро управување со ресурсите и поддршка на одржливиот развој.

Организаирани се работилници со инспектори, обвинители и претставници од релевантни институции, спроведени се интензивни теренски истражувања на Кожув, Макчалан и Маврово, а изработена е и предлог-листа со подрачја за вклучување во мрежата Natura 2000.

МРЕЖА ЗА ИСКУСТВЕНО УЧЕЊЕ

Поврзување на ученици и наставници преку практични едукативни програми за природните науки.

Светлана Пејовиќ - Координатор на проектот

Работата со деца е најискрената и највредната инвестиција во иднината. Нивната љубопитност, енергија и отвореност за нови знаења ни покажуваат колку е важно образованието да биде интерактивно и практично. Еколошкото образование не треба да се сведува само на теорија – децата треба да ја допрат природата, да ја почувствуваат и да разберат дека нејзината заштита е одговорност на сите нас. Нашиот проект создава генерации кои ќе ја сакаат и зачувуваат природата, а тоа е најголемата награда за нашата работа.

ОПИС НА ПРОЕКТОТ

Мрежата за искуствено учење основана во 2022 година да ги поврзе научно едукативните установи и овозможува интерактивно учење за учениците. Преку еднодневни работилници, тие истражуваат научни концепти во природа за подобро разбирање и примена. Проектот се фокусира на еколошките предизвици и климатските промени.

ЦЕЛИ НА ПРОЕКТОТ

Популаризација на природните науки преку практично учење, поттикнување на љубопитноста и критичкото размислување, развој на еколошка свест, еднаков пристап до едукација за сите ученици и јакнење на наставничките капацитети за искуствено учење.

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ

Организирано 15+ работилници низ државата, едуцирани 4000 ученици и 600 наставници, вклучени училишта од различни заедници, зајакнати капацитетите на 12 едукатори и подигната свест за климатските промени.

ПРЕДИЗВИЦИ

Вклучување на рурални училишта со ограничени ресурси, обезбедување материјали и поддршка за работилниците и поттикнување на наставниците за долгорочна примена на искуственото учење.

СИНЕРГИЈА ЗА ПРИРОДАТА

Еколошки истражувања и заштита на биодиверзитетот во Преспа под менторство на експерти.

Драган Арсовски
Координатор на проектот

ОПИС НА ПРОЕКТОТ

Проектот се надградува на деценискиот труд на ПреспаНет мрежата да ги одговори комплексните прекугранични еколошки проблеми на Преспа. Следејќи ја својата стратегија мрежата дава можност на мотивирани студенти и локални чинители да спроведуваат научни еколошки истражувања, односно заштита и реставрација на биодиверзитетот токму во Преспа и под менторство на истакнати експерти. Концентрираниот труд во Преспа и обилните резултати ни даваат слобода да кажеме дека во овој македонски регион најверојатно се спроведуваат најмногу долгорочни мониторинзи на биолошката разновидност кои пак придонесуваат кон сè повеќе информирани иницијативи за зачувување на природата.

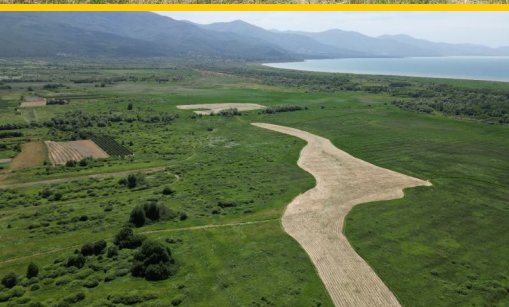
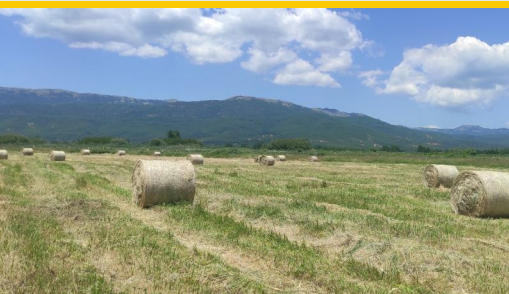
Ана Ивановиќ

Луѓето и природата во Преспа коегзистираат со векови, па заштитата на локалниот биодиверзитет не смее да ги игнорира човечките традиции кои низ вековите станале дел од природата.

РЕЗУЛТАТИ

Сите резултати придонесуваат кон сеопфатна заштита и обновување на биолошката разновидност во Преспа, преку научно засновано управување со живеалиштата до вклучување на локалната заедница и едукација на новите генерации истражувачи.

Реставрација на живеалишта

Во 2025 година ќе се реализира петтото пошумување со 2500 садници од евла произведени од локално семе во 2024, што е прва ваква иницијатива не само во Македонија, туку и во целата прекугранична Преспа. Со косење на 12 хектари влажни ливади значајно се намали биомасата, што придонесе за успорување на процесот на еутрофикација на Преспанското Езеро. Оваа интервенција ја поттикна биолошката разновидност во паркот на природата „Езерани“, а преку соработка со фармери, околу 4000 бали сено завршија како поддршка на локалната економија

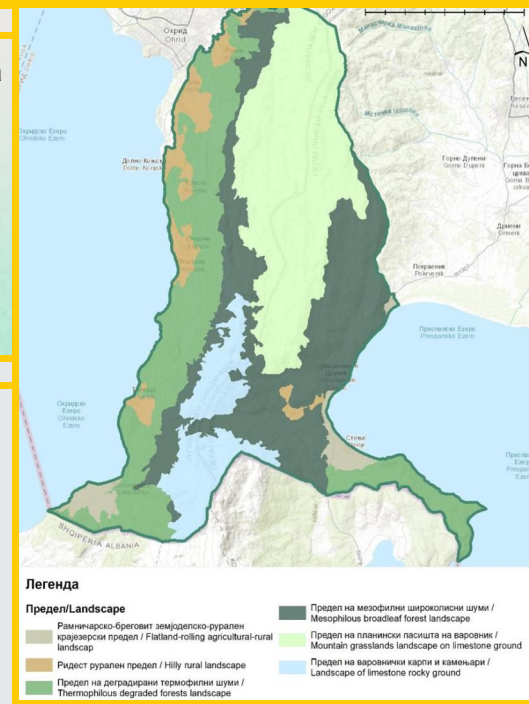
Долгорочното следење на биодиверзитетот и изградбата на кадар кој ќе продолжи со мониторинг е клучно за зачувување на природните вредности во Преспа.

Мапирање на живеалишта

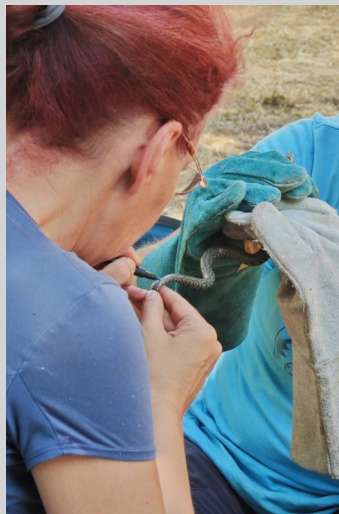
● Преку картографирање на распространетоста на македонскиот мраморец беше изработена првата карта на конективност на влажните ливади низ прекуграничната Преспа. Со оваа карта се идентификуваа приоритетни локации за реставрација, со цел да се обезбеди непречено движење на видови кои зависат од овие живеалишта. ● Трет пат беа мапирани сите живеалишта долж преспанското крајбрежје со употреба на дронави, создавајќи детална основа за анализа на промените на природните и земјоделските површини низ годините. ● За првпат е изработена и карта на предели за Националниот парк Галичица, ● а беше стандардизирана класификацијата на предели и во целата прекугранична Преспа, поставувајќи темел за сеопфатно управување во прилог на природата и човекот.

Мониторинг на биодиверзитет

Во рамки на долгорочниот мониторинг на водни птици, ● беа евидентирани 215 пеликани, ● над 40 големи северни нуркачи и ● повеќе од 1300 гнезда на големи корморани на островот Голем Град. ● На Пелистер и Галичица, успешно беше проценета популацијата на еребицата камењарка на два пара на еден квадратен километар. Осумнаесет години по ред се следи состојбата со влекачите на Голем Град, а од 2021 година се поддржува и мониторингот на рибарката на Мал Град во Албанија. Истражувањата покажаа дека на Голем Град живеат ● околу 1000 возрасни единки желки, но со загрижувачки мал број женки, подмладок и ниска стапка на преживување, што укажува на висок ризик од истребување доколку не се преземат итни мерки. ● Популацијата на рибарката, пак, значително се намалила – од десетици илјади во 2008 година, денес брои околу 7000 единки. Главната причина за овој пад е заплеткувањето во рибарските мрежи, но со засилената контрола на риболовот од 2018 година се забележува благ пораст. ● Поскокот на Голем Град покажува стабилна популација од околу 200 возрасни единки.

Во соработка со Националниот парк Галичица, беше направена ● проценка на популацијата на македонскиот мраморец, која брои околу 3000 единки, како и на ● жолтиот мукач, кој брои околу 130 единки. ● Следењето на лилјаците беше спроведено на повеќе од 16 локалитети, вклучувајќи најмалку шест различни видови, а добиените податоци веќе се користат за ревизија на акцискиот план за нивна заштита. ● Ажурирани се и податоците за флората и фауната на важните биолошки коридори за Преспа – Илинска и Јабланица.

Еколошка едукација и поддршка на млади истражувачи

Во рамки на еколошката едукација се одржаа над 20 работилници со ученици од сите училишта во македонска Преспа и теренски активности, а во албанскиот дел – летна школа за 30 студенти од Македонија, Албанија и Грција. Организирани беа и теренски кампови за истражување на биолошката разновидност на Голем Град, Илинска и Јабланица, со учество на студенти и експерти од регионот и странство. Веќе трета година се поддржува и теренската настава на студентите по екологија од Институтот за биологија.

Работа со заедниците ● ● ●

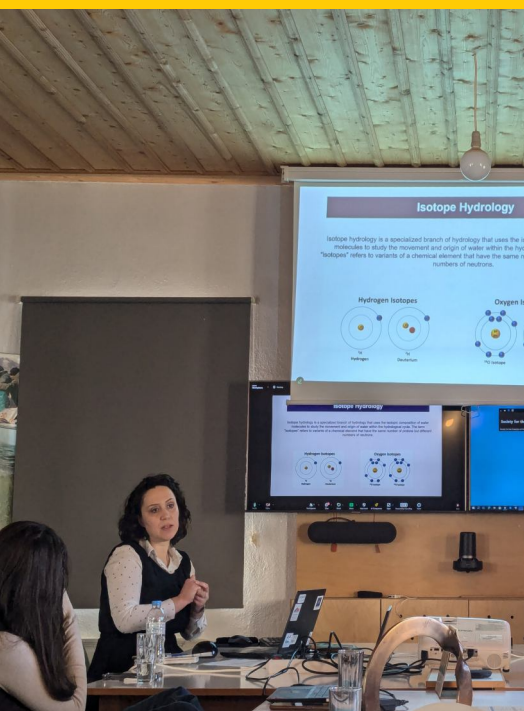
Ги поставивме темелите за препознавање и борба против криминалот кон дивниот свет во Преспа –воспоставени првите контакти и систематизирани прашалници со сите релевантни чинители од ренџери во заштитени подрачја, гранична и локална полиција, инспектори за рибарство, концесионери на ловишта и езерото.

Расадникот на Национални Шуми во Асамати е уникатен во државата со капацитети за производство на расади од евла.

Влажните ливадите ги косиме во соработка со локални фармери со што поддржуваме долгорочна синергија помеѓу заштитата на природата и економските активности во регионот. Во 2024 година, еден фармер од Битола самостојно започна да управува со површини кои претходно беа одржувани во рамки на активностите на МЕД. Ова претставува јасен индикатор за одржливост на пристапот и за пренесување на практиките на локално ниво.

Со разните активности за еколошка едукација нашата порака стигна до преку 300 локални ученици и студенти од цела Македонија, а дури и студенти од прекуграничниот регион!

Vevchani Green

Патека до

ОДРЖЛИВ

туризам

ОПИС НА ПРОЕКТОТ

Овој проект претставува значаен чекор во правец на унапредување на одржливиот туризам и обезбедување долгорочна финансиска стабилност на заштитеното подрачје Вевчански извори преку иновативни модели на финансирање и локална соработка.

Во периодот јуни 2024 – март 2025 година, *Македонското еколошко друштво (МЕД)*, во соработка со *Фармахем*, го реализираше проектот „Спроведување на шема за плаќање на екосистемски услуги заради поттикнување финансиска одржливост на заштитеното подрачје Вевчански извори во Северна Македонија“. Проектот беше финансиран од страна на Швајцарската агенција за развој и соработка (SDC), со основна цел – да се придонесе кон зајакнување на функционирањето и одржливоста на воспоставената шема за плаќање на екосистемски услуги (ПЕС).

Проектот опфати низа активности насочени кон градење продуктивни синергии и отворање канали за комуникација меѓу координаторот за одржлив туризам на Општина Вевчани и различни засегнати страни на локално и национално ниво, како и со тековни иницијативи што можат да помогнат во унапредување на шемата за плаќање на екосистемски услуги. Платформата Vevchani Green, која претставува основа на оваа шема, беше дополнително зајакната со креирање на свои Фејсбук и Инстаграм страници, придружени со комуникациски планови за шестмесечен период.

Дополнителен фокус беше ставен на постојана поддршка и менторство на координаторот за одржлив туризам, особено во областа на организација и менаџирање на настани, стратешки комуникации и јакнење на онлајн присуството и маркетингот на локалните бизниси.

ЕДУКАТИВНИ АКТИВНОСТИ И НОВИ СОРАБОТКИ

Поддршка за еколошка свест, нови истражувачки партнерства и работилници за младите.

Во текот на 2024 година, МЕД реализираше повеќе едукативни и теренски активности наменети за своето членство, со цел унапредување на знаењата, зголемување на вклученоста и поттикнување на заедничко учење.

Во мај, активностите започнаа со „Птичарење“ во Градскиот парк во Скопје под водство на орнитологот Данка Узунова, проследено со едукативна посета на локалитетот Пешна, водена од д-р Билјана Гичевски. Дополнително, за членовите во дијаспората беше одржан вебинар за пределна екологија со д-р Даниела Јовановска.

Во јуни следувааше теренско истражување на поточниот рак кај Љубанска и Побошка река, со д-р Валентина Славевска Стаменковиќ, каде учесниците се запознаа со мониторинг методи. Настанот беше медиумски покриен од ТРТ Балкан.

Во септември, во Зоолошката градина се одржа работилница за деца на тема балкански рис, предводена од Александар Павлов. Октомври донесе ново птичарење и настанот „Да ја обновиме шумата за рисот“, каде младите учеа да создаваат дабови садници – активности поддржани и медиумски покриени од „Слободен печат“.

Во ноември, проф. д-р Маја Јорданова одржа предавање на тема „Шесто масовно изумирање на видовите“, со фокус на загубите на биодиверзитетот и заканите за екосистемите.

МЕД дополнително потпиша нови меморандуми со Народниот правобранител, ЈП „Јасен“ и Театар Комедија, зацврстувајќи ја својата мрежа на соработка и проширувајќи го кругот на поддржувачи во заштитата на природата.

Речиси 20 членови на МЕД учествуваа на настанот за птичарење во Градскиот парк

Вебинарот за пределна екологија во мај им овозможи на членовите од дијаспората да се вклучат во едукативните активности на МЕД.

Над 30 членови на МЕД учествуваа на едукативна тура во Пешна посветена на геодиверзитетот.

На конкурсот „Водоземци и влекачи“ пристигнаа над 150 фотографии, од кои беше изработен календарот на МЕД за 2025 год.

Нашиот придонес кон јавните политики

Во 2024 година, МЕД вложи значителни напори во подобрување на националните политики за заштита на природата.

Како дел од тимот што ја изработи Студијата за заштита на природата за новиот Просторен план на РСМ до 2040 година, МЕД придонесе со експертиза во соработка со повеќе од 20 специјалисти. Дополнително, како дел од Коалиција 27, МЕД активно го следи процесот на приближување кон ЕУ, особено во спроведувањето на европското законодавство за животна средина. Минатата година беше изработен и промовиран Третиот извештај во сенка за Поглавје 27, каде што МЕД беше одговорен за делот поврзан со заштитата на природата. Овој извештај служи како независен мониторинг инструмент и придонесува за подобрување на националните политики за зачувување на природните ресурси.

Година на стратешки раст и иновации

Долгорочната стабилност на Македонското еколошко друштво (МЕД) е обезбедена преку институционалните грантови кои го поддржуваат непреченото функционирање на организацијата. Овие грантови овозможуваат не само тековно работење на канцеларијата, туку и развој на внатрешните политики и усогласување со највисоките стандарди.

Во 2024 година, посебен фокус беше ставен на изработка на систематизација на работните места и спроведување на политики за нулта толеранција на сексуална експлоатација и злоупотреба.

Активностите на МЕД вклучуваат работа со членовите, комуникација со различни целни групи и унапредување на условите за работа, како и обезбедување на безбедност за вработените. Дополнително, организацијата работи на подобрување на финансиското работење и покривање на административни трошоци, што ѝ овозможува учество на меѓународни конференции и обуки за јакнење на капацитетите.

Во контекст на поддршка на младите еколози, МЕД редовно ја спроведува „[Програмата за поддршка на млади еколози - Д-р Љупчо Меловски](#)“, која има значајна улога во развојот на нови генерации еколошки експерти. Исто така, организацијата го издава списанието [Macedonian Journal of Ecology and Environment](#), кое минатата година објави два тома со вкупно 16 научни трудови, придонесувајќи за развој на научната еколошка заедница.

МЕД продолжува да биде клучен играч во развојот на еколошките политики во Македонија, постојано работејќи на подобрување на екосистемите, поддршка на младите еколози и наука, како и на зголемување на јавната свест за важноста на заштитата на животната средина.

Членство во меѓународни организации, зајакнување на соработката за подобра заштита на природата

 Birdlife Partnership Meeting 2024, Аламат - Казхастан

Членството во меѓународни организации како IUCN и BirdLife International е од исклучително значење за Македонското еколошко друштво, бидејќи ни овозможува пристап до најновите научни истражувања, експертска поддршка и можности за заеднички проекти. Преку оваа соработка, не само што ја зајакнуваме нашата институционална улога, туку и придонесуваме кон глобалните напори за зачувување на биодиверзитетот. Размената на искуства со водечки организации ни помага поефикасно да ги адресираме еколошките предизвици во Македонија и пошироко во регионот.

Потенцира Робертина
Брајаноска, извршната директорка на МЕД

Во текот на изминатите години, Македонското еколошко друштво (МЕД) активно ја зајакнуваше својата меѓународна соработка преку членство во реномирани организации. Од 2017 година, МЕД е дел од **Меѓународната унија за зачувување на природата (IUCN)** и **Асоцијацијата на Европскиот Зелен Појас**, а од 2008 година е членка на **CEEweb for Biodiversity**. Посебно значајно е партнерството со BirdLife International (од 2018 година), што овозможува континуирана размена на знаење, експертска поддршка и пристап до финансиски механизми за реализација на проекти. Преку вклученост во експертските тела на IUCN и BirdLife, МЕД директно придонесува кон регионални и глобални иницијативи за заштита на биодиверзитетот.

ГЛАСОТ НА МЕД ВО ЈАВНОСТА

медиумски објави и јавни настапи што ја засилија пораката за заштита на природата во 2024 година

Во 2024 година, Македонското еколошко друштво значително го зголеми своето присуство во јавноста преку бројни активности, медиумски настапи и едукативни настани. Преку транспарентна и континуирана комуникација, успеа да ја доближи мисијата до пошироката јавност и да ја подигне свеста за значењето на заштитата на животната средина. Најголем интерес кај јавноста предизвика следењето на **рисицата Луна**, спроведено во јануари, како и признанието на балканскиот рис како преселен вид во рамки на Бонската конвенција. Овие активности повторно го потврдија МЕД како најпрепознатлив субјект за заштита на балканскиот рис.

ГЛАСНО ЗА ПРИРОДАТА, БЛИСКУ ДО ЈАВНОСТА

Покрај горенаведените активности, во текот на 2024 година се издвојуваат и други значајни моменти кои дополнително ја зајакнаа улогата на МЕД во јавноста. Особено внимание привлече **Цензусот на штркови**, за кој друштвото ја доби престижната награда „Зелен трн“. Едукативниот настан „**Да ја обновиме шумата за рисот**“ собра околу 100 граѓани кои активно учествуваа во обновување на природните живеалишта. Работата на МЕД беше претставена и во серијалот „**Радиус**“, а видливоста на друштвото постојано се зголемуваше преку редовни медиумски настапи на телевизија, радио, во печатени и онлајн медиуми. Дополнително, присуството на „**Ехо фестивалот за планински филм**“ овозможи уште една платформа за споделување на еколошките пораки и иницијативи.

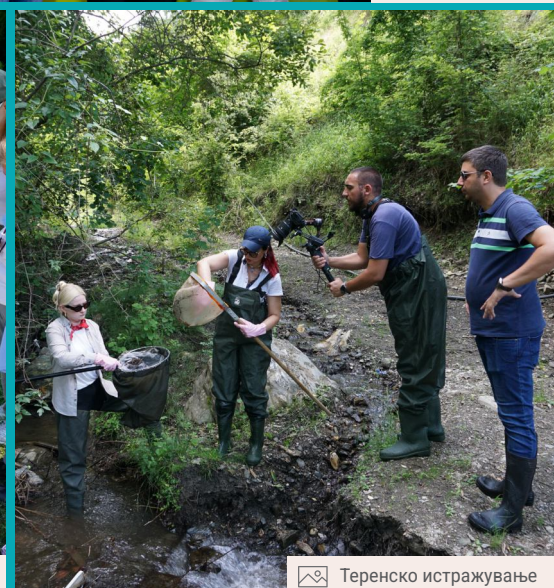
Ехо фестивал

Да ја обновиме шумата за рисот

Теренско истражување

Теренско истражување

Настаните имаа заедничка цел – да ги доближат еколошките теми до пошироката јавност и да поттикнат активно учество. Преку нив допревме до разновидна публика и овозможивме корисна размена на знаења и искуства.

Во текот на 2024 година, МЕД забележа значаен раст на своето дигитално присуство

МЕД на социјалните мрежи

FACEBOOK

Вкупно **283.500** прегледи на видеа**221.900** корисници (раст од 58.2%)**30.400** реакции, коментари и споделувања (раст од 118.9%)**57.500** посети на страницата (раст од 139.9%)**1.200** нови следбеници (раст од 50.1%)

INSTAGRAM

51.800 корисници (раст од 234.1%)**4.500** реакции, коментари и споделувања (раст од 100%)**6.800** посети на страницата (раст од 145.5%)**435** нови следбеници

Овие резултати покажуваат континуиран интерес и вклученост на публиката во содржините на МЕД, како и зголемена поддршка за еколошките теми и активности.

НАШИТЕ АКТИВНОСТИ ВО МЕДИУМСКИОТ ПРОСТОР

ТРН

КУЛТ-АРТ БУНТ ЗЕЛЕНО СВЕСНО СТОРИЈА

Зелено

Интервју со Методија Велевски, заменик директор на Македонско еколошко друштво

Покрај рисот, дури 23 видови од Македонија се оценети како „критично загрозени“ на глобално ниво

Според достапните податоци, во Македонија се регистрирани 506 видови 'рбетници, од кои 113 видови (22,3%) се класифицирани како загрозени. Оваа група вклучува 30 видови риби, 1 вид влекач, 66 видови птици и 16 видови цицачи. Меѓу најзагрозените се балканскиот рис, египетскиот мршојадец и орелот кликач. Дополнително, 17 од 20 ендемични видови риби во земјата се сметаат за глобално загрозени.

29/01/2025 10:27

БАЛКАНСКИОТ РИС ВМЕТНАТ ВО БОНСКАТА КОНВЕНЦИЈА
ДИМЕ МЕЛОСКИ - МАКЕДОНСКО ЕКОЛОШКО ДРУШТВО

ЕКОЛОШКО ДРУШТВО
ДУКАЦИЈА ЗА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНА СРЕДИНА

4 ДЕКЕМВРИ - МЕЃУНАРОДЕН ДЕН ЗА ЗАШТИТА НА ДИВОТ СВЕТ
ЗАШТИТАТА НА ДИВОТ СВЕТ ЗНАЧИ ЗАШТИТА НА ПЛАНЕТА

МАКЕДОНСКО ЕКОЛОШКО ДРУШТВО
ИНИЦИЈАТИВА ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА КОЖУФ ЗА НАЦИОНАЛЕН

07:46
Ја сакам Македонија
Езерце Градски парк
Брстремните суши ги згаснуваат влажните ж...
што е важно да опстојат овие водни по...

Медиумите активно ја следеа работата на МЕД преку интервјуа и настани.

Тимот што дава цврста ОСНОВА

Нашиот административно-финансиски сектор – тивки херои зад секој успешен проект.

Во секоја организација што успешно функционира и расте, постои тим што не е секогаш во првите редови, но без него не би можел да се реализира ниту еден настан, проект или стратегија. Во МЕД, тој темел е нашиот административно-финансиски тим – професионалци кои се грижат сè да биде точно, навремено и усогласено со законите и донаторските барања.

„Во финансискиот дел, нема простор за импровизации. Секој број, секој потпис и секоја табела значи нешто – и зад сето тоа стои одговорност. Знам дека со мојата работа придонесувам МЕД да функционира со интегритет, и тоа ми е најголемата мотивација.“, изјави *Александра Тодоровска*, финансиски координатор.

„Најголемото задоволство ми е кога гледам успешно завршен проект, знаејќи дека мојата работа зад кулисите го направила тоа можно. Финансиската точност не е само бројка – таа е гаранција за доверба.“, истакна *Александра Јовановска*, финансиски и административен асистент.

Александра Тодоровска

Александра Јовановска

Маријана Јовановска
Финансиски Службеник

Рајна Ристова
Финансиски Асистент

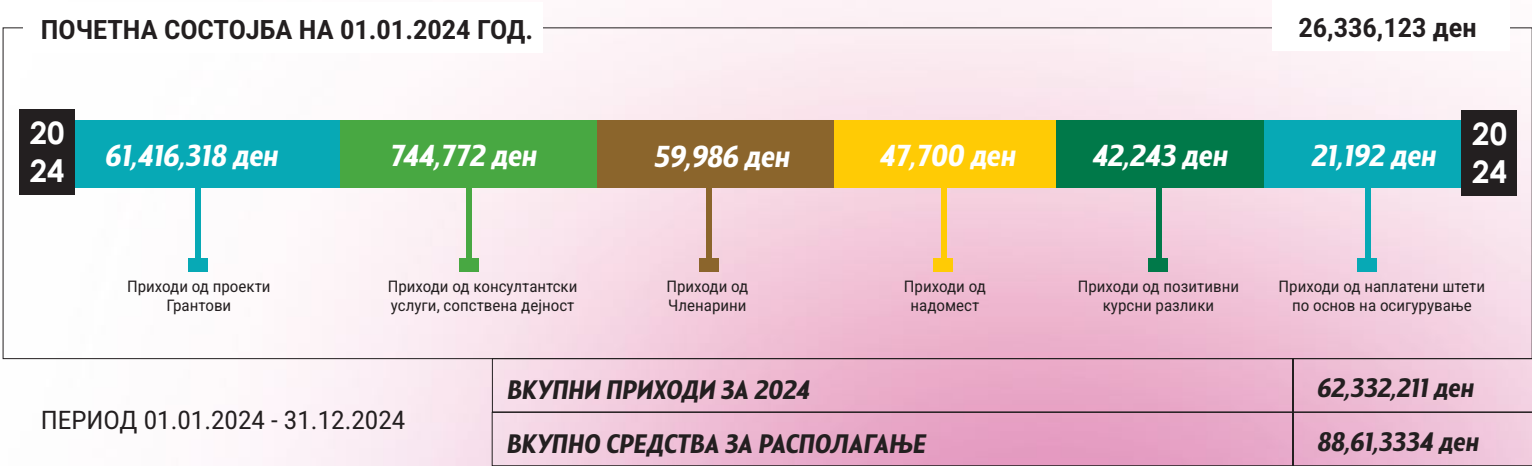
Љубица Ѓурѓевиќ
Асистент на проект

Александра Јовановска, Александра Тодоровска, Рајна Ристова, Маријана Јовановска и Љубица Ѓурѓевиќ се срцето на процесите што не се гледаат – тие што прават буџети, испраќаат извештаи, ги проверуваат сите трошоци, организираат административни постапки и се грижат секоја активност да биде поткрепена со соодветна документација. Нивната работа е истовремено и точна и тивка, но нејзиниот ефект е гласен и пресуден за успехот.

Благодарение на својата посветеност и прецизност, МЕД успешно ги реализира проектите и ја одржува довербата кај партнерите и донаторите. Тимот во позадина е клучен двигател на стабилноста и кредибилитетот на организацијата.

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ

ТРОШОЦИ

Плати за вработени	24,465,882 ден
Помошен материјал, теренска опрема и сл.	1,609,977 ден
Канцелариски материјал	289,836 ден
Транспортни трошоци	2,695,392 ден
Комуникациски услуги	90,053 ден
Авторски и договори на дело	10,986,126 ден
Дневници и надомест за користење на сопствено возило	1,939,767 ден
Комунални трошоци	1,361,170 ден
Банкарски провизии и негативни курсни разлики	404,408 ден
Останати трошоци (сметководствени, правни, дизајнерски услуги, други интелектуални услуги и сл)	2,803,940 ден
Осигурување	277,060 ден
Одджување на возила и опрема	549,084 ден
Хотелски услуги и освежување	1,993,341 ден
Репрезентативни трошоци	578,967 ден
Продукција и едукативни материјали	1,063,754 ден
Субгрантирање по основ на договори	400,069 ден
Трошоци за котизации и членарини	165,413 ден
Набавка на основни средства	1,266,453 ден
Трошоци за ревизија	351,458 ден
Донации на здруженија, и сл.	41,000 ден
Работилници, обуки и сл.	57,722 ден
Истражувања, анализи, извештаи и сл.	1,577,090 ден
Останати расходи	10,919 ден

2024

ВКУПНИ ТРОШОЦИ

2024

КРАЈНА СОСТОЈБА - 31.12.2024

Бројки што ја раскажуваат приказната за заштита на природата

Во 2024 година, Македонското еколошко друштво (МЕД) продолжи со стабилно и транспарентно финансиско работење, овозможувајќи реализација на значајни еколошки активности низ целата земја.

Годината започна со почетен биланс од **26.339.123 денари** на сметките на Друштвото. Со помош на финансиска поддршка од меѓународни организации, ЕУ-фондови, фондации, членарини и консултантски договори, беа обезбедени вкупни приходи од **62.332.211 денари**.

Посебно значајна беше поддршката од два нерестриktivни фондови, кои придонесоа за полесно и поефикасно функционирање на организацијата.

Со ова, вкупниот буџет за 2024 година изнесуваше **88.671.334 денари**, што е речиси идентично со финансиската состојба од 2023 година. Во текот на годината беа реализирани проекти и активности во вредност од **54.958.881 денари**, додека на крајот на годината (31.12.2024), на трансакциските сметки останаа **33.712.453 денари**, средства кои ќе се искористат за активности во 2025 година.

МЕД и оваа година ангажираше независна ревизија за верификација на вкупното финансиско работење, а дополнително беа извршени и поединечни ревизии за три проекти, две проверки и микропроценка на административното работење.

Организацискиот развој на МЕД беше поддржан од фондациите **Sigrid Rausing Trust** и **Hans Wilsdorf Foundation**, чии средствапомогнаа во дефинирање на стратешките насоки, видливост на активностите и поддршка за младите еколози во земјава.

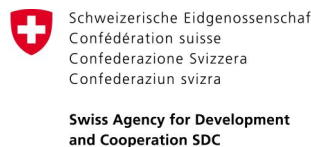
Во текот на годината, членството на МЕД порасна за 30%, а средствата од членарините беа наменети за печатење на календар со тема „Водоземци и влекачи“.

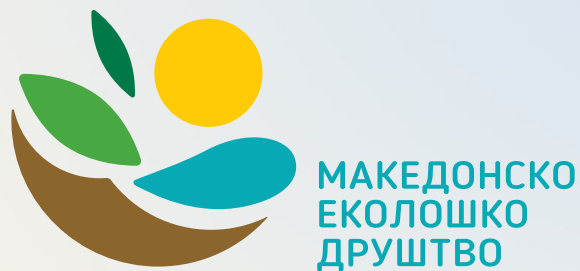

Со заедничка поддршка до одржливи резултати

Искрено им благодариме на сите наши финансиери, партнери и поддржувачи за довербата и континуираната поддршка. Вашата соработка е клучна во реализирањето на нашата мисија и во создавањето на позитивни промени во заедницата.

ДОНАТОРИ И СОРАБОТНИЦИ КОИ СТОЈАТ ЗАД СЕКОЈ НАШ ЧЕКОР НАПРЕД

Македонско еколошко друштво

Ул. Тодор Скаловски бр. 9а
1000 Скопје, Македонија
Тел: 02 2402 7773
Моб: 078 371 175
contact@mes.org.mk
www.mes.org.mk

Македонско еколошко друштво - Ресен

Ул. Гоце Делчев бр. 1
Моб: 075 201-908

Извршна директорка

Робертина Брајаноска
brajanoska@mes.org.mk

Претседател

Славчо Христовски
Slavco_h@pmf.ukim.mk

Уредник

Александра Тодоровиќ
a_todorovikj@hotmail.com

Концепт, дизајн и изработка

ctrlab.net

СОЦИЈАЛНИ МЕДИУМИ

